

Nieuwsbrief SR Updates - Nummer 30, 2019

Nummer 30, 2019

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:1533](#) 08-10-2019
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:1548](#) 08-10-2019
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:1534](#) 08-10-2019
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:1460](#) 08-10-2019
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:1363](#) 08-10-2019
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:1364](#) 08-10-2019
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:1546](#) 08-10-2019
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:1541](#) 08-10-2019
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:1462](#) 08-10-2019
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:1555](#) 08-10-2019
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:1553](#) 08-10-2019
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:1463](#) 08-10-2019
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:1537](#) 08-10-2019
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:1552](#) 08-10-2019
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:1550](#) 08-10-2019
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:1554](#) 08-10-2019
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:1545](#) 08-10-2019

Annotatie

[Noodweer en het vaststellen van de feiten. Annotatie bij Hoge Raad 10 september 2019, ECLI:NL:HR:2019:1307.](#)

J.M. ten Voorde

RECHTSPRAAK

Kunnen uitlatingen van gemachtigde raadsman op eerste (niet-inhoudelijke) behandeling worden aangemerkt als mondelinge bezwaren tegen vonnis van de president als bedoeld in artikel 416 lid 2 Sv en heeft het hof verzuimd om gemachtigde raadsman in de gelegenheid te stellen bezwaren tegen vonnis (alsnog) op te geven of te verduidelijken?

Het middel keert zich onder meer tegen het oordeel van het hof dat op de terechtzitting in hoger beroep van 29 juni 2017 door de gemachtigde raadsman geen ‘mondelinge bezwaren tegen het vonnis’ als bedoeld in artikel 416 lid 2 Sv zijn opgegeven.

Onder ‘grieven’ als bedoeld in artikel 410 lid 1 Sv kunnen zowel bezwaren direct gericht tegen het oordeel van de rechter in eerste aanleg als andersoortige gronden voor het instellen van het beroep vallen. Dit geldt ook voor de in artikel 416 lid 1 en 2 Sv genoemde mondelinge ‘bezwaren tegen het vonnis’ (vgl. HR 30 oktober 2018, ECLI:NL:HR:2018:2002).

Het hof heeft klaarblijkelijk geoordeeld dat hetgeen door de gemachtigd raadsman op de terechtzitting van 29 juni 2017 naar voren is gebracht omtrent de afwezigheid van de verdachte op die terechtzitting, niet kan worden aangemerkt als een grief of bezwaar tegen het vonnis als bedoeld in artikel 410 lid 1 Sv respectievelijk artikel 416 lid 1 en 2 Sv. Gelet op hetgeen is vooropgesteld in 2.3.2 en op hetgeen door de raadsman naar voren is gebracht – in de kern slechts inhoudende dat de verdachte boos was omdat hij, net als eerder in een andere zaak, niet was opgehaald om bij de terechtzitting aanwezig te zijn –, geeft dit oordeel niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting en is het niet onbegrijpelijk.

Voorts bevat het middel de klacht dat het hof op de terechtzitting van 29 juni 2017 heeft verzuimd de gemachtigde raadsman in de gelegenheid te stellen de bezwaren tegen het vonnis (alsnog) op te geven of te verduidelijken.

Het proces-verbaal van de terechtzitting van 29 juni 2017 houdt in dat het hof – mede op verzoek van de raadsman van de niet-verschenen verdachte – het onderzoek ter terechtzitting heeft geschorst met bevel tot oproeping van de verdachte tegen een nader te bepalen

terechtzitting. Dit proces-verbaal vermeldt niet dat de advocaat-generaal de zaak aldaar heeft voorgedragen. Het moet er daarom voor worden gehouden dat die voordracht niet heeft plaatsgevonden.

Op grond van artikel 416 lid 1 Sv wordt de verdachte die hoger beroep heeft ingesteld, na de voordracht van de advocaat-generaal in de gelegenheid gesteld zijn bezwaren tegen het vonnis op te geven. De rechter in hoger beroep is niet verplicht om al vóór die voordracht de verdachte in de gelegenheid te stellen bezwaren tegen het vonnis op te geven.

De klacht is tevergeefs voorgesteld.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-10-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:1555

Zaaknummer: 18/00058

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en J.C.A.M. Claassens

Advocaten: Th.J. Kelder

Wetsartikelen: 410 Sv en 416 Sv

RECHTSPRAAK

***Kon hof toepassing geven aan taakstrafverbod, nu uit uittreksel
justitiële documentatie niet blijkt dat aan verdachte in vijf jaren
voorafgaand aan diefstal wegens soortgelijk feit taakstraf is opgelegd?***

Het middel klaagt over het oordeel van het hof dat het in artikel 22b Sr bedoelde verbod tot oplegging van een taakstraf van toepassing is.

Op de gronden die zijn vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal onder 4 tot en met 10 is het middel terecht voorgesteld.

Het middel slaagt.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de strafoplegging, wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Amsterdam, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-10-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:1546

Zaaknummer: 18/02870

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en A.L.J. van Strien

Advocaten: E. El Assrouti

Wetsartikelen: 22b Sr

RECHTSPRAAK

Is bewezen verklaard opzet met betrekking tot het afgeven van valse begeleidingsbrieven toereikend gemotiveerd?

Het middel richt zich onder meer tegen de bewezenverklaring van het opzet op het afgeven van valse begeleidingsbrieven aan schippers van motortankschepen met de klacht dat het bewezen verklaarde opzet van [medeverdachte 1] ontoereikend is gemotiveerd.

Uit de bewijsvoering van het hof kan niet zonder meer worden afgeleid dat het (voorwaardelijk) opzet van [medeverdachte 1] erop was gericht dat de in de bewezenverklaring genoemde begeleidingsbrieven vals waren. De door het hof kennelijk als doorslaggevend in aanmerking genomen omstandigheid dat [medeverdachte 1] de verantwoordelijkheid draagt 'ervoor te zorgen dat zij conform de geldende wet- en regelgeving handelt', vormt onvoldoende grond voor dat oordeel. De bewezenverklaring is daarom ontoereikend gemotiveerd.

Het middel is in zoverre terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de beslissingen ter zake van het onder 9 ten laste gelegde en de strafoplegging, wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Den Haag, Economische Kamer, opdat de zaak ten aanzien daarvan op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-10-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:1363

Zaaknummer: 17/06128

Rechters: W.A.M. van Schendel, A.L.J. van Strien en M.T. Boerlage

Advocaten: R.J. Baumgardt, P. van Dongen en I.N. Weski

Wetsartikelen: 225 Sr

RECHTSPRAAK

Vastgrijpen van testikels aan te merken als teweegbrengen van min of meer hevige onlust veroorzakende gewaarwording aan lichaam?

Het middel klaagt dat de bewezenverklaring in de zaak met parketnummer 05-860809-14 onbegrijpelijk dan wel ontoereikend is gemotiveerd.

Onder ‘mishandeling’ in de zin van artikel 300 Sr moet worden verstaan het opzettelijk aan een ander toebrengen van lichamelijk letsel of pijn, het opzettelijk benadelen van de gezondheid alsmede – onder omstandigheden – het opzettelijk bij een ander teweegbrengen van een min of meer hevige onlust veroorzakende gewaarwording in of aan het lichaam, een en ander zonder dat daarvoor een rechtvaardigingsgrond bestaat (vgl. HR 9 september 2014, ECLI:NL:HR:2014:2677).

Het hof heeft onder meer vastgesteld dat de verdachte [verbalisant 1] tijdens een worsteling bij diens testikels heeft vastgegrepen, dat [verbalisant 1] niet los kwam, dat de arm van de verdachte eerst nadat verbalisant [verbalisant 2] daaraan met veel kracht trok, tussen de benen van [verbalisant 1] vandaan kwam, en dat de verdachte daarna nogmaals met zijn hand richting de testikels van [verbalisant 1] ging. Het hierop gebaseerde oordeel van het hof dat de verdachte aldus een min of meer hevige onlust veroorzakende gewaarwording teweeg heeft gebracht en dat hij [verbalisant 1] heeft mishandeld, is niet onbegrijpelijk en toereikend gemotiveerd.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-10-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:1554

Zaaknummer: 18/00520

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en J.C.A.M. Claassens

Advocaten: R. van Leusden

Wetsartikelen: 300 Sr

RECHTSPRAAK

Is bewezen verklaard opzet met betrekking tot het afgeven van valse begeleidingsbrieven toereikend gemotiveerd?

Het middel richt zich onder meer tegen de bewezenverklaring van het onder 9 ten laste gelegde met de klacht dat het bewezen verklaarde opzet ontoereikend is gemotiveerd.

Op de gronden die zijn vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal onder 50 en 60 tot en met 67 is het middel terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de beslissingen ter zake van het onder 9 ten laste gelegde en de strafoplegging, wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Den Haag, Economische Kamer, opdat de zaak ten aanzien daarvan op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-10-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:1364

Zaaknummer: 18/00012

Rechters: W.A.M. van Schendel, A.L.J. van Strien en M.T. Boerlage

Advocaten: R.J. Baumgardt, P. van Dongen en I.N. Weski

Wetsartikelen: 225 Sr

RECHTSPRAAK

Is voldaan aan voorwaarde dat boksbeugel kan dienen om soortgelijke feiten te begaan?

Het middel klaagt over de beslissing van het hof dat een in beslag genomen boksbeugel aan het verkeer onttrokken wordt verklaard.

Onder soortgelijke feiten in de zin van artikel 36d Sr dienen te worden verstaan feiten die tot dezelfde categorie behoren als de door de verdachte begane feiten dan wel de feiten waarvan hij wordt verdacht (vgl. HR 6 mei 1997, ECLI:NL:HR:1997:ZC9322).

Gelet op de bewezenverklaring heeft het hof – kort gezegd – het telen van hennep aangemerkt als het door de verdachte begane feit als bedoeld in artikel 36d Sr. Zonder nadere motivering, die ontbreekt, valt echter niet in te zien hoe de in beslag genomen boksbeugel kan dienen om soortgelijke feiten als het telen van hennep te begaan of voor te bereiden, dan wel de opsporing van dergelijke feiten te belemmeren.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de beslissing ter zake van de onttrekking aan het verkeer van de in beslag genomen boksbeugel en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-10-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:1548

Zaaknummer: 18/02750

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en A.E.M. Röttgering

Advocaten: D. Bektesevic

Wetsartikelen: 36d Sr en 36b Sr

RECHTSPRAAK

Verontschuldigbare termijnoverschrijding op de grond dat een vertaling van het vonnis aan verdachte (Guineese nationaliteit) had moeten worden verstrekt?

Het middel klaagt over het oordeel van het hof dat de verdachte niet binnen de daartoe gestelde wettelijke termijn het hoger beroep heeft ingesteld, zodat hij daarin niet|ontvankelijk is. Het beroept zich mede op het ter terechtzitting van het hof gevoerde verweer dat de verdachte – in strijd met artikel 366 lid 4 Sv – geen schriftelijke vertaling van de mededeling van het vonnis is verstrekt.

De wet bepaalt in welke gevallen tegen een rechterlijke uitspraak een rechtsmiddel kan worden ingesteld en binnen welke termijn dit kan geschieden; die termijnen zijn van openbare orde. Overschrijding van de termijn voor hoger beroep door de verdachte, zoals in het onderhavige geval, betekent in de regel dat deze niet in dat hoger beroep kan worden ontvangen. Dit gevolg kan daaraan uitsluitend niet worden verbonden, indien sprake is van bijzondere, de verdachte niet toe te rekenen, omstandigheden welke de overschrijding van de termijn verontschuldigbaar doen zijn (vgl. HR 4 mei 2004, ECLI:NL:HR:2004:AO5706).

Het hof heeft vastgesteld dat de verdachte de Nederlandse taal niet of onvoldoende beheerst. Gelet op de door de raadvrouw van de verdachte ter terechtzitting aangevoerde omstandigheid dat aan de verdachte in strijd met artikel 366 lid 4 Sv geen schriftelijke vertaling van de mededeling als bedoeld in artikel 366 lid 1 en 3 Sv in de Guineese of een andere voor de verdachte begrijpelijke taal is verstrekt, en in aanmerking genomen dat uit de aan de Hoge Raad toegezonden stukken ook niet kan blijken dat dit is geschied, is het in de beslissing van het hof besloten liggende oordeel dat de overschrijding van de beroepstermijn niet verontschuldigbaar is, niet zonder meer begrijpelijk (vgl. HR 30 oktober 2018, ECLI:NL:HR:2018:2008). De enkele door het hof in aanmerking genomen omstandigheid dat de verdachte contact had met een raadsman die zijn belangen in een vreemdelingenzaak behartigde, maakt dat niet anders.

Het middel slaagt.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Leeuwarden, opdat de zaak opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-10-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:1534

Zaaknummer: 17/04222

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink en A.L.J. van Strien

Advocaten: C.M. Peepkorn

Wetsartikelen: 366 Sv, 408 Sv en 416 Sv

RECHTSPRAAK

Is sprake van bedreiging met ‘openbaarmaking’ van geheim als bedoeld in artikel 318 Sr?

Het middel klaagt over het oordeel van het hof dat sprake is van bedreiging met ‘openbaring’ van een geheim als bedoeld in artikel 318 lid 1 Sr.

In zijn arrest van 17 juli 1931, *NJ* 1932, p. 430 heeft de Hoge Raad met betrekking tot ‘openbaring van een geheim’ in de zin van artikel 318 lid 1 (oud), Sr het volgende overwogen:

‘dat onder geheim, in den zin van art. 318 Sr., moet worden verstaan, hetgeen slechts aan enkelen bekend is en dat de bedreigde verborgen wil houden, en onder openbaring daarvan, niet alleen het ter algemeene kennis brengen, maar ook het bekendmaken met de strekking, dat het geheim bij den persoon of de personen, voor wie de bedreigde dat verborgen wil houden, bekend wordt (...).’

Het middel berust op de opvatting dat van ‘openbaring’ van een geheim in de zin van artikel 318 lid 1 Sr eerst sprake kan zijn wanneer de bekendmaking ertoe strekt meer dan één persoon van het geheim op de hoogte te brengen. Die opvatting is onjuist. Voor ‘openbaring’ van een geheim volstaat dat de wijze van bekendmaking ertoe strekt het geheim ter kennis te brengen van de persoon voor wie de bedreigde dat geheim verborgen wil houden.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-10-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:1463

Zaaknummer: 18/01009

Rechters: W.A.M. van Schendel, A.L.J. van Strien en M.T. Boerlage

Advocaten: Th.O.M. Dieben en G.A. Jansen

Wetsartikelen: 318 Sr

RECHTSPRAAK

Begrijpelijkheid van het oordeel van het hof dat verdachte hennepplanten opzettelijk aanwezig heeft gehad en bewijsklacht over diefstal.

Het middel klaagt onder meer dat het oordeel van het hof dat de verdachte de in de bewezenverklaring onder 1 genoemde hennepplanten opzettelijk aanwezig heeft gehad, onbegrijpelijk is.

Het hof heeft zijn oordeel dat de verdachte in een pand hennepplanten ‘opzettelijk aanwezig heeft gehad’, zoals onder 1 bewezen verklaard, niet toereikend gemotiveerd. De Hoge Raad neemt daarbij in aanmerking dat het hof zijn oordeel dat de verdachte het in dit verband vereiste opzet heeft gehad in de kern slechts erop heeft gebaseerd dat de verdachte het pand had gehuurd en dat als ‘uitgangspunt daarbij heeft te gelden dat ervan uit mag worden gegaan dat een huurder weet wat zich in zijn woning bevindt dan wel afspeelt, tenzij anders is gebleken’, terwijl het hof de juistheid in het midden heeft gelaten van het verweer dat de verdachte niet in het desbetreffende pand, maar in de woning van haar partner verbleef. Het middel is in zoverre terecht voorgesteld.

Het middel klaagt voorts dat de bewezenverklaring van de onder 2 ten laste gelegde diefstal niet uit de gebezigde bewijsvoering kan worden afgeleid.

Aangezien de bewezenverklaring onder 2, inhoudende dat de verdachte elektriciteit heeft ‘weggenomen’, niet zonder meer kan worden afgeleid uit de gebezigde bewijsmiddelen, is de bestreden uitspraak in dit opzicht niet naar de eis der wet met redenen omkleed. Het middel is ook in zoverre terecht voorgesteld.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-10-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:1545

Zaaknummer: 18/01106

Rechters: W.A.M. van Schendel, A.L.J. van Strien en M.T. Boerlage

Advocaten: S.F.W. van 't Hullenaar

Wetsartikelen: 3c Opiumwet en 310 Sr

RECHTSPRAAK

Kon het hof toepassing geven aan (op 1 juli 2011 in werking getreden) artikel 36e Sr, nu het hof het wederrechtelijk verkregen voordeel heeft geschat op basis van een kasopstelling over de periode van 1 januari 2008 t/m 2 september 2013 en de ontnemingsmaatregel heeft gebaseerd op artikel 36e (oud) Sr?

Het middel klaagt over de oplegging door het hof van een hoofdelijke betalingsverplichting aan de betrokkene voor het gehele bedrag aan wederrechtelijk verkregen voordeel.

In het geval dat de rechter toepassing geeft aan artikel 36e lid 3 Sr – daaronder begrepen artikel 36e lid 3 (oud) Sr – is oplegging van een hoofdelijke betalingsverplichting niet mogelijk, omdat artikel 36e lid 7 Sr, zoals dat luidt per 1 juli 2011, die mogelijkheid beperkt tot het vaststellen van het bedrag van het wederrechtelijk verkregen voordeel op grond van het eerste en tweede lid van artikel 36e Sr. Het hof heeft dat miskend. Alleen al daarom is het middel gegrond.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug de zaak naar het Gerechtshof Amsterdam, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-10-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:1552

Zaaknummer: 18/04583

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en J.C.A.M. Claassens

Advocaten: J. Kuijper

Wetsartikelen: 36e Sr

RECHTSPRAAK

Kon hof verstek verlenen tegen niet-verschenen verdachte, nadat appeldagvaarding in persoon is uitgereikt aan verdachte, maar verdachte uit in persoon uitgereikte oproeping voor nadere terechtzitting heeft kunnen afleiden dat nadere – inhoudelijke – behandeling van haar zaak eerst op latere datum zou aanvangen en haar aanwezigheid bij behandeling van schorsing niet noodzakelijk was?

Het middel klaagt over de beslissing van het hof tot het verlenen van verstek tegen de niet-verschenen verdachte.

Op de gronden die zijn vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal onder 4.1 is het middel terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Amsterdam, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-10-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:1537

Zaaknummer: 18/00522

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink en M.J. Borgers

Advocaten: F. van Baarlen

Wetsartikelen: 416 Sv

RECHTSPRAAK

Beroep op noodweer na een woordenwisseling.

Het middel klaagt onder meer over de verwerping door het hof van het beroep op noodweer.

Bij de beoordeling van het middel moet het volgende worden vooropgesteld. Voor noodweer is vereist dat de verdediging is gericht tegen een ‘ogenblikkelijke, wederrechtelijke aanranding’. Van een ‘ogenblikkelijke’ aanranding is ook sprake bij een onmiddellijk dreigend gevaar voor een aanranding. Enkele vrees voor zo’n aanranding is daartoe echter niet voldoende. De gestelde aanranding moet in redelijkheid beschouwd zodanig bedreigend zijn voor de verdachte dat deze kan worden aangemerkt als een ogenblikkelijke aanranding in de zin van artikel 41 Sr. Een beroep op noodweer kan niet worden aanvaard ingeval de gedraging van degene die zich op deze exceptie beroept, noch op grond van diens bedoeling, noch op grond van de uiterlijke verschijningsvorm van zijn gedraging kan worden aangemerkt als ‘verdediging’, maar – naar de kern bezien – als aanvallend moet worden gezien, bijvoorbeeld gericht op een confrontatie of deelneming aan een gevecht. Gedragingen van de verdachte die aan de wederrechtelijke aanranding door het latere slachtoffer zijn voorafgegaan, kunnen in de weg staan aan het slagen van een beroep op noodweer of noodweereces – op de grond ‘culpa in causa’ –, maar slechts onder bijzondere omstandigheden. Van zulke bijzondere omstandigheden kan bijvoorbeeld sprake zijn indien de verdachte de aanval heeft uitgelokt door provocatie van het latere slachtoffer en hij aldus uit was op een confrontatie, of wanneer hij willens en wetens de confrontatie met het slachtoffer heeft gezocht en een gewelddadige reactie van het slachtoffer heeft uitgelokt. De enkele omstandigheid dat een verdachte zich willens en wetens in een situatie heeft begeven waarin een agressieve reactie van het latere slachtoffer te verwachten viel of dat een verdachte zich in verband met een mogelijke aanval van het slachtoffer als voorzorgsmaatregel van een illegaal vuurwapen had voorzien, is daartoe evenwel onvoldoende (vgl. HR 22 maart 2016, ECLI:NL:HR:2016:456).

Het hof heeft het beroep op noodweer verworpen omdat er geen sprake was van ‘een onmiddellijke wederrechtelijke aanranding’. Het hof heeft daaraan in de kern ten grondslag gelegd zijn samenvattende ‘oordeel dat vanwege de gedragingen van verdachte en het feit dat verdachte op het moment van slaan al heeft waargenomen dat [benadeelde] met snelheid langs hem heen rijdt, hetgeen op dat moment niet als meer dan een bedreiging kan worden

aangemerkt en er bovendien geen sprake was van een omstandigheid die de verwachting kon rechtvaardigen dat [benadeelde] verder zou gaan dan een dreiging, maakt dat tot het moment dat verdachte overgaat tot het daadwerkelijk slaan met de staaf op de auto, er sprake was van een zodanige wederkerigheid in de mate van agressie, dat dit in de weg staat aan het slagen van een beroep op noodweer door verdachte'. In het licht van de door het hof vastgestelde feiten en omstandigheden, in het bijzonder de vaststellingen van het hof betreffende de wijze waarop [benadeelde] twee keer met hoge snelheid met een auto is afgereden op de verdachte, is die motivering niet zonder meer begrijpelijk.

Het middel is in zoverre terecht voorgesteld. Gelet op de hierna volgende beslissing behoeft het middel voor het overige geen bespreking.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Leeuwarden, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-10-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:1550

Zaaknummer: 18/01725

Rechters: J. de Hullu, V. van den Brink en A.L.J. van Strien

Advocaten: J. Boksem

Wetsartikelen: 41 Sr

RECHTSPRAAK

Verontschuldigbare termijnoverschrijding op de grond dat een vertaling van de oproeping aan verdachte (Roemeense nationaliteit) had moeten worden verstrekt?

Het middel komt op tegen het oordeel van het hof dat de overschrijding van de termijn voor het instellen van het hoger beroep niet verontschuldigbaar is.

De wet bepaalt in welke gevallen tegen een rechterlijke uitspraak een rechtsmiddel kan worden ingesteld en binnen welke termijn dit kan geschieden; die termijnen zijn van openbare orde. Overschrijding van de termijn voor hoger beroep door de verdachte, zoals in het onderhavige geval, betekent in de regel dat deze niet in dat hoger beroep kan worden ontvangen. Dit gevolg kan daaraan uitsluitend niet worden verbonden, indien sprake is van bijzondere, de verdachte niet toe te rekenen, omstandigheden welke de overschrijding van de termijn verontschuldigbaar doen zijn (vgl. HR 4 mei 2004, ECLI:NL:HR:2004:AO5706).

Het hof heeft vastgesteld dat de oproeping voor de terechtzitting in eerste aanleg aan de verdachte in persoon is betekend op 13 september 2016, zodat op grond van artikel 408 lid 1 aanhef en onder a Sv binnen veertien dagen na de einduitspraak hoger beroep had moeten worden ingesteld. Op grond hiervan heeft het hof geoordeeld dat het namens de verdachte op 20 december 2017 ingestelde hoger beroep tegen het op 9 november 2016 gewezen vonnis van de kantonrechter te laat is ingesteld. Het namens de verdachte gevoerde verweer dat de overschrijding van de termijn voor het instellen van hoger beroep verontschuldigbaar is, heeft het hof verworpen door te overwegen dat uit het faxbericht van de advocaat van 8 november 2016 kan worden opgemaakt dat de verdachte op de hoogte was van de terechtzitting in eerste aanleg van 9 november 2016 en dat daaraan niet afdoet dat – in strijd met artikel 260 lid 5 Sv – geen schriftelijke vertaling van de oproeping in de Roemeense of een andere voor de verdachte begrijpelijke taal is verstrekt. Dat oordeel is, mede gelet op de inhoud van het faxbericht waaruit het hof niet-onbegrijpelijk heeft afgeleid dat de verdachte contact had opgenomen met zijn advocaat, die vervolgens aan de rechtbank heeft meegedeeld dat de verdachte niet naar de zitting komt omdat de dagvaarding niet was vertaald, niet onbegrijpelijk. Het daarop gebaseerde oordeel van het hof dat de overschrijding van de

termijn voor het instellen van hoger beroep niet verontschuldigbaar is en de verdachte daarom niet-ontvankelijk dient te worden verklaard in het ingestelde hoger beroep, getuigt dus niet van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk.

Het middel faalt in zoverre.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-10-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:1541

Zaaknummer: 17/05604

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink en A.L.J. van Strien

Advocaten: P. Popescu

Wetsartikelen: 408 Sv

RECHTSPRAAK

Kan uit de bewijsmiddelen worden afgeleid dat het verdachte is geweest die hennepplanten heeft geteeld en elektriciteit heeft weggenomen?

Het middel klaagt dat de bewezenverklaring van het onder 1 primair en 2 primair ten laste gelegde niet uit de gebezigde bewijsmiddelen kan worden afgeleid.

Blijkens het daarvan opgemaakte proces-verbaal heeft de verdachte ter terechtzitting in hoger beroep onder meer aangevoerd:

‘De hennepkwekerij is door andere mannen in mijn woning opgebouwd. Ik gebruikte toen ook een heleboel drugs. Ik begon met blowen en later ben ik door problemen thuis ook nog aan de drank, cocaïne en GHB geraakt. Hierdoor kreeg ik schulden en kwam ik in contact met die mensen.

Ik hoefde met de hennep niets te doen, ik huurde alleen de woning. Ze hadden mensen die de planten kwamen verzorgen en die liet ik binnen. Ik vond het niet echt goed wat er gebeurde, maar ik had geen andere keus door de schulden.’

Aangezien de bewezenverklaring, inhoudende dat de verdachte zelf opzettelijk hennepplanten heeft geteeld en voorts elektriciteit heeft ‘weggenomen’, niet zonder meer kan worden afgeleid uit de gebezigde bewijsmiddelen, is de bestreden uitspraak niet naar de eis der wet met redenen omkleed.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof 's-Hertogenbosch, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-10-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:1460

Zaaknummer: 18/02409

Rechters: W.A.M. van Schendel, A.L.J. van Strien en M.T. Boerlage

Advocaten: J.W. Heemskerk

Wetsartikelen: 3B Opiumwet en 310 Sr

RECHTSPRAAK

Verontschuldigbare termijnoverschrijding door telefonische mededeling griffiemedewerker dat verdachte het vonnis thuisgestuurd zou krijgen?

Het middel klaagt over het oordeel van het hof dat de overschrijding van de termijn voor het instellen van het hoger beroep niet verontschuldigbaar is, zodat de verdachte niet|ontvankelijk dient te worden verklaard in het hoger beroep.

De wet bepaalt in welke gevallen tegen een rechterlijke uitspraak een rechtsmiddel kan worden ingesteld en binnen welke termijn dit kan geschieden; die termijnen zijn van openbare orde. Overschrijding van de termijn voor hoger beroep door de verdachte betekent in de regel dat deze niet in dat hoger beroep kan worden ontvangen. Dit gevolg kan daaraan uitsluitend dan niet worden verbonden, indien sprake is van bijzondere, de verdachte niet toe te rekenen, omstandigheden welke de overschrijding van de termijn verontschuldigbaar doen zijn. Daarbij kan onder meer worden gedacht aan voor het verstrijken van de beroepstermijn verstrekte ambtelijke informatie waardoor bij de verdachte de gerechtvaardigde verwachting is gewekt dat de beroepstermijn op een ander tijdstip aanvangt (vgl. HR 6 januari 2004, ECLI:NL:HR:2004:AN8587).

Het kennelijke oordeel van het hof dat tijdens het telefoongesprek tussen de verdachte en de medewerker van de griffie van de rechtbank op geen enkel moment is gesproken over de termijn voor het instellen van hoger beroep en dat geen sprake is van bijzondere, de verdachte niet toe te rekenen, omstandigheden die een overschrijding van de wettelijke beroepstermijn verontschuldigbaar doen zijn, is niet zonder meer begrijpelijk, gelet op hetgeen door de verdediging is aangevoerd met betrekking tot de aan de verdachte voor het verstrijken van de beroepstermijn door een medewerker van de griffie van de rechtbank telefonisch verstrekte informatie.

Het middel is gegrond.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Den Haag, opdat de zaak opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-10-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:1553

Zaaknummer: 18/00473

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en A.E.M. Röttgering

Advocaten: E.A. Blok

Wetsartikelen: 408 Sv

RECHTSPRAAK

Is het beklag ontvankelijk nu president in hoofdzaak teruggave van auto aan klager heeft gelast?

Het cassatieberoep is gericht tegen een beschikking van de Rechtbank Zeeland-West|Brabant, zittingsplaats Breda, van 4 september 2018 waarbij een klaagschrift van de klager voor zover strekkende tot teruggave van een BMW met kenteken [kenteken] gegrond is verklaard.

In aanmerking genomen dat de strafrechter reeds ten tijde van de behandeling van het klaagschrift in raadkamer op 15 juni 2018 en 31 augustus 2018 omtrent het beslag in de strafzaak tegen de klager had beslist, en zodoende op het klaagschrift geen (andersluidende) beslissing meer kon volgen, had de rechtbank de klager niet-ontvankelijk moeten verklaren in zijn klaagschrift. Dat in de bestreden beschikking melding wordt gemaakt van de omstandigheid dat de officier van justitie tijdens de behandeling in raadkamer heeft aangegeven dat het Openbaar Ministerie tegen voornoemd vonnis hoger beroep heeft ingesteld, maakt dit niet anders. De Hoge Raad zal doen wat de rechtbank had behoren te doen en de klager alsnog niet-ontvankelijk verklaren in het beklag.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden beschikking en verklaart de klager alsnog niet-ontvankelijk in het beklag.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-10-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:1533

Zaaknummer: 18/04338

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink en A.L.J. van Strien

Wetsartikelen: 552a Sv

RECHTSPRAAK

Heeft rechtbank onderzocht of voorwerpen die aan ander dan veroordeelde toebehoren, vatbaar zijn voor verbeurdverklaring?

Het middel klaagt dat de rechtbank de ongegrondverklaring van het beklag ontoereikend heeft gemotiveerd.

Op de gronden die zijn vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal onder 2.5 tot en met 2.10 is het middel terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden beschikking en wijst de zaak terug naar de Rechtbank Den Haag, opdat de zaak op het bestaande klaagschrift opnieuw wordt behandeld en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 08-10-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:1462

Zaaknummer: 18/04737

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink en M.T. Boerlage

Advocaten: M.G. Cantarella en D.J.G.J. Cornelissen

Wetsartikelen: 552a

ANNOTATIE

Noodweer en het vaststellen van de feiten. Annotatie bij Hoge Raad 10 september 2019, ECLI:NL:HR:2019:1307.

J.M. ten Voorde

Man en vrouw liggen in scheiding, wonen niet meer samen, maar komen nog wel bij elkaar over de vloer. Op een kwade dag in 2015 komt de man thuis van boodschappen halen en krijgt hij ruzie met zijn vrouw die in de woning is. Er wordt over en weer geweld gebruikt. Of het verstandig was dat de beide echtelieden nog bij elkaar over de vloer kwamen, is achteraf eenvoudig beantwoord. Maar achteraf praten is altijd gemakkelijk. Minder gemakkelijk is het te achterhalen wat er nu precies is gebeurd. Wie deed wat en vooral op welk moment? In casu is dat van belang, omdat de vrouw aangifte deed en de man wegens mishandeling wordt vervolgd. Of dát verstandig was, is evenzeer de vraag. In ieder geval moest de Hoge Raad in de strafzaak die volgde er al twee keer aan te pas komen.

De rechtsvraag die deze zaak beheerst is of aan de man een beroep op noodweer toekomt. In 2016 heeft de Hoge Raad over dit leerstuk een zogeheten overzichtsarrest gewezen. Met betrekking tot het vaststellen van de feiten bepaalde de Hoge Raad dat ‘nauwkeurige en consistente feitelijke vaststellingen van belang [kunnen] zijn, waarbij de rechter de last tot het aannemelijk maken van die feitelijke grondslag niet uitsluitend op de verdachte mag leggen’ (HR 22 maart 2016, ECLI:NL:HR:2016:456). Deze overweging neemt niet weg dat het aan de feitenrechter is de feiten vast te stellen. In de selectie en waardering daarvan staat de feitenrechter vrij. De Hoge Raad treedt alleen in de begrijpelijkheid daarvan. Dat geldt ook bij de beoordeling van een beroep op noodweer.

Het Hof Den Haag wees een beroep daarop af en verklaarde de verdachte schuldig zonder oplegging van straf. Het beroep op noodweer werd afgewezen, omdat de lezing van de verdachte van de feiten volgens het hof niet aannemelijk is geworden. Verdachte stelde dat, voordat hij het geweld aanwendde, hij door haar werd aangevlogen en in de borst gebeten. Het hof stelt in zijn oordeel voorop dat het niet kan ‘vaststellen wat de volgorde van de hiervoor genoemde geweldshandelingen is geweest’, maar is ook van oordeel dat verdachtes lezing ‘onvoldoende steun vindt in het dossier’.

In cassatie wordt de begrijpelijkheid van dit oordeel betwist. De precieze formulering van het middel is mij niet bekend, volgens de advocaat-generaal bij de Hoge Raad wordt enkel de begrijpelijkheid van 's hofs beslissing aan het oordeel van de Hoge Raad voorgelegd. Volgens het middel zou het hof in zijn oordeel slechts twee relevante gedragingen hebben onderscheiden. Uit de bewijsmiddelen blijkt echter dat er tussen verdachte en zijn vrouw meer is voorgevallen. Dat maakt de lezing van de verdachte (zijn vrouw viel hem eerst aan, en toen verdedigde hij zich door het bewezen verklaarde geweld) niet zonder meer aannemelijk, zodat 's hofs beslissing in stand kan blijven.

De Hoge Raad komt tot een ander oordeel en casseert andermaal de beslissing van het hof in deze zaak. Volgens de Hoge Raad is 's hofs beslissing niet zonder meer begrijpelijk gemotiveerd. Het hof heeft geoordeeld dat het de precieze volgorde van de verschillende geweldshandelingen niet kan vaststellen, terwijl voor het bewijs is gebruikt een verklaring van de verdachte waaruit die volgorde wel zou kunnen worden afgeleid (en die pleit voor verdachtes lezing van de gebeurtenissen).

De vraag is hoe we het arrest van de Hoge Raad moeten lezen. Gesteld kan worden dat de Hoge Raad een tegenstrijdigheid ziet in het oordeel van het hof dat met een betere motivering de toets der kritiek wel had kunnen doorstaan. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat een zekere onduidelijkheid over de precieze aard van de handelingen en het moment waarop die handelingen plaatsvonden bij de beoordeling van een beroep op noodweer mag bestaan. Het komt mij voor dat de advocaat-generaal zich op dat standpunt stelt. Het arrest sluit niet uit dat de Hoge Raad zich in het algemeen met dat standpunt verenigen kan, alleen niet in de onderhavige zaak. Een reden om deze lezing te omarmen is dat de Hoge Raad geen algemene overwegingen aan het vaststellen van feiten in het geval van een beroep op noodweer wijdt, bijvoorbeeld door het aanhalen van de relevante passages uit het overzichtsarrest over noodweer en noodweerexces (HR 22 maart 2016, ECLI:NL:HR:2016:456). Een andere reden is dat de Hoge Raad het arrest enkel casseert wegens een motiveringsgebrek.

Een alternatieve lezing van het arrest is dat de Hoge Raad van mening is dat bij twijfel over de feiten in het kader van een beroep op noodweer(exces) in het voordeel van de verdachte moet worden beslist en dat de Hoge Raad wel iets over het recht stelt, zij het impliciet. De advocaat-generaal wijst in zijn conclusie op discussie in de literatuur over de vraag of het bekende *in dubio pro reo*-beginsel ook bij de beoordeling van een beroep op een strafuitsluitingsgrond geldt. Hij neemt hieromtrent geen standpunt in, omdat volgens hem het cassatiemiddel daartoe geen ruimte biedt. Wat doet de Hoge Raad? In de belangrijkste overweging van het arrest (r.o. 2.3) zet de Hoge Raad uiteen dat het hof enerzijds oordeelde dat over de volgorde van de feiten geen duidelijkheid bestaat en anderzijds voor het bewijs de verklaring van de verdachte is gebezigd waaruit die volgorde wel zou kunnen worden afgeleid. Zegt de Hoge

Raad hier nu dat bij twijfel de verklaring van de verdachte de doorslag geeft? Hoe verleidelijk misschien ook, tegenover onduidelijkheid van de feiten wordt de ten aanzien van dezelfde feiten toch tamelijk duidelijke verklaring van de verdachte geplaatst, meen ik dat dit niet uit rechtsoverweging 2.3 kan worden afgeleid. De Hoge Raad oordeelt immers dat sprake is van een motiveringsgebrek; het hof zegt tegelijkertijd twee verschillende dingen en dat kan zonder nadere toelichting niet. In hoeverre bij twijfel de verklaring van de verdachte de doorslag geeft, zal dus in een andere zaak moeten worden uitgemaakt. In alle eerlijkheid: hopelijk is dat niet deze zaak.